

Aan : De gezamenlijke buitengewone generale synode van DGK en GKN op 5 oktober 2024
Van : Raad van Toezicht en Advies van familieblad De Bazuin
Betreft : Voorstel ont koppeling De Bazuin – DGK kerkverband
Datum: 14-9-2024

Geachte broeders,

GS Dalfsen heeft ons opgedragen de gezamenlijke buitengewone synode d.d. 5 oktober 2024 te dienen met een voorstel voor het ont koppelen van het uitgeven van het familieblad De Bazuin en het DGK kerkverband, wanneer dit nog niet ondervangen is in de huidige structuur. Wij hebben de redactie van De Bazuin gevraagd om ons ten aanzien hiervan te dienen met een voorstel.

De redactie heeft informatie ingewonnen over het juridische aspect. Broeder mr. G. Schaak heeft de redactie daarbij gediend met advies over de voor- en nadelen van de opties die voorliggen om te besluiten tot ont koppelen. De redactie heeft zich hierover gebogen en is tot de volgende, onderstaande, overwegingen gekomen die uitmonden in een voorstel tot een te nemen Besluit met Gronden.

Wij kunnen ons vinden in de onderstaande overwegingen, de voorgestelde besluiten en gronden van de redactie en het door haar aangegeven tijdspad om hierin zo zorgvuldig mogelijk te handelen. Graag leggen wij deze bevindingen aan u voor ter beoordeling en hopen dat u kunt instemmen met de voorgestelde besluiten. Het advies van br. Schaak voegen wij als bijlage toe aan deze brief.

Huidige rechtspositie

Momenteel is De Bazuin (DB) een ‘zelfstandig onderdeel’ van DGK (als bedoeld in art. 2:2 van het BW). DB is geen kerkblad, maar wel een kerkelijk blad, er is een duidelijke verbinding met DGK. Zo dienen bv. redactie, medewerkers en RvTA, DGK-leden in volle rechten te zijn. En DB heeft een eigen statuut dat enkel door de GS gewijzigd kan worden. DB kan als een volwaardig rechtspersoon deelnemen aan het economisch rechtsverkeer (een blad uitgeven) terwijl de kerken volledige inrichtingsvrijheid hebben en houden. Er is niet zonder reden voor deze vorm gekozen, zie ook Acta GS Lansingerland, art 8.01 overweging 4. De instelling van een RvTA is ook niet zonder reden geweest, zij moeten in de eerste plaats toezien op de Schriftuurlijke koers van het blad.

Ontkoppelen in welke mate

Uit de opdracht van GS Dalfsen wordt niet duidelijk wat de GS met ‘ontkoppelen’ voor ogen heeft. Bedoelt de synode om DB in een zelfstandige organisatiestructuur te gieten, bv. een vereniging of een stichting, of om de invloed van de kerken op de inhoud en koers van het blad te beperken? De vraag is dus of de band met de (verenigde) kerken moet worden doorgesneden of dat kerken nog wel op enigerlei wijze invloed willen kunnen uitoefenen. En als dat laatste het geval is, dan is de vraag hoe dat te regelen is.

Mogelijke rechtsvormen

Als het gaat om het geheel ont koppelen van het blad dan zijn er twee mogelijkheden: vereniging of stichting. Een verenigingsstructuur voor een blad is onwerkbaar, dus blijft de stichtingsvorm over. Dit is werkbaar en een veelgebruikte vorm voor bladen (ook bv. Weerklank en Nader Bekeken). Wel heeft GS Lansingerland overwogen dat ook een stichting een minder geschikte rechtspersoon is “vanwege onder meer hun dwingendrechtelijke regeling in het Burgerlijk Wetboek”.

Het Openbaar Ministerie en/of de rechtbank hebben de bevoegdheid om in te grijpen in de organisatie van de stichting. Vooralsnog wordt deze bevoegdheid vooral gebruikt voor organisatorische gebreken, zoals wanbeheer en handelen, evident in strijd met het doel van de stichting. Of als sprake is van een doel dat in strijd is met de wet of de goede zeden. Hoewel DB ook bescherming geniet, vanwege vrijheid

van meningsuiting en vrijheid van godsdienst, is het niet uit te sluiten dat de overheid in de toekomst intensiever wil ingrijpen op conservatieve geluiden, waaronder wellicht het weerspreken van de genderideologie, homoseksualiteit, vrouw in het ambt etc. zouden kunnen worden begrepen. Verder moet een stichting worden opgericht bij notariële akte (art. 2:286 lid 1 BW). Zou dus de GS op 5 oktober besluiten om over te gaan tot het onderbrengen van DB in een stichting, dan zal daar nog wel wat tijd overheen gaan voordat e.e.a. geregeld is.

Onderbrengen bij Stichting Gereformeerd Maandblad

Een suggestie die is gedaan door de uitgever van Weerklank, Stichting Gereformeerd Maandblad, is om DB onder te brengen bij hun stichting. Dat zou een eenvoudiger route zijn dan een nieuwe stichting op te richten. Dit hebben we niet uitgebreid onderzocht, maar het lijkt ons toch ook geen route zonder haken en ogen. Alleen al gelet op de vermogenspositie van DB, met liefde geofferd door DGK-leden. Wordt het vermogen in dat geval onvoorwaardelijk overgedragen? Is hier iets over geregeld in de statuten van St. Gereformeerd Maandblad? En hoe is daarin de binding met de kerken geregeld, of ontbreekt die geheel? Deze op zich sympathieke suggestie levert een nieuwe lijst met vragen op. Maar de ons inziens belangrijke vraag die eigenlijk steeds terugkomt is: in hoeverre willen de kerken invloed op hun blad(en) kunnen houden?

Voorstel

Dit alles in aanmerking genomen leggen wij u voor om aan de GS Groningen 2024 (en die vervolgens aan de gezamenlijke synode) het volgende voor te stellen:

Overwegende:

1. Dat De Bazuin een rechtspersoon is die als zelfstandig onderdeel van de Gereformeerde Kerken (hersteld) het gereformeerd familieblad met de naam De Bazuin uitgeeft.
2. Dat De Bazuin altijd hecht verbonden is geweest met de Gereformeerde Kerken (hersteld).
3. Dat de kerken d.m.v. de Raad van Toezicht en Advies toezien op de Schriftuurlijke koers van het blad.
4. Dat De Bazuin een goed functionerende organisatie heeft en financieel gezond is.
5. Dat de kerken de Raad van Toezicht en Advies hebben opgedragen om, voor het inrichten van het verenigde kerkverband, de gezamenlijke buitengewone synode d.d. 5 oktober 2024 te dienen met een voorstel voor het ontkoppelen van het uitgeven van het familieblad De Bazuin en het DGK kerkverband, wanneer dit nog niet ondervangen is in de huidige structuur.
6. Dat de opdracht tot ontkoppelen geen duidelijkheid geeft over de rol en invloed van de kerken bij het blad na ontkoppeling.
7. Dat het niet onbetwistbaar is dat de stichtingsvorm de beste rechtsvorm voor een Schriftuurlijk kerkelijk blad is.
8. Dat de mogelijkheid om De Bazuin onder te brengen bij Stichting Gereformeerd Maandblad nog niet verkend zijn.

Besluit:

1. Het gereformeerd familieblad De Bazuin vooralsnog te laten voortbestaan als een zelfstandig onderdeel van het verenigde kerkverband in de zin van art. 2:2 van het Burgerlijk Wetboek.
2. Dat het statuut van De Bazuin, zoals vastgesteld door GS Lutten op 5 maart 2022, gehandhaafd zal worden met dien verstande dat de naam van het kerkverband zal worden gewijzigd in de naam van het verenigde kerkverband.
3. De Redactie en de Raad van Toezicht en Advies te vragen om de volgende generale synode te willen dienen met een voorstel over de toekomst van De Bazuin, waarbij aandacht wordt gegeven aan de volgende aspecten: de band met de kerken, de meest geschikte rechtsvorm en de samenwerking met het blad Weerklank.

Gronden:

1. De continuering van de uitgifte van De Bazuin draagt bij aan de noodzakelijke geestelijke toerusting van de kerkleden.

2. In verband met een afnemende tolerantie tegenover Bijbelse standpunten is het belangrijk om de vrijheid van godsdienst en van meningsuiting mee te nemen in de overwegingen bij de keuze van de organisatievorm.
3. Het is onwenselijk dat het apart van elkaar bestaan van twee bladen in het verenigde kerkverband voor 'bloedgroepen' gaan zorgen.
4. Gezien de omvang van het verenigde kerkverband is samenvoeging van de bladen op termijn een voor de hand liggende optie.

De Raad van Toezicht en Advies bidt u van harte de zegen van de Here toe bij al uw beraadslagingen op deze bijzondere en buitengewone generale synode. Geve Hij dat al de te nemen besluiten mogen dienen het kerkvergaderend werk van onze Here Jezus Christus. Tot lof en eer van onze trouwe God Drieëinig.

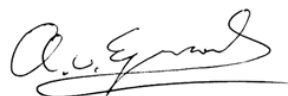
Met hartelijke broedergroet,

Namens de Raad van Toezicht en Advies,

De voorzitter, ds. C. Koster

De secretaris, A. van Egmond

Bijlage, advies broeder G. Schaak

Familieblad De Bazuin
T.a.v. de redactie

Per e-mail: wkdewind@solcon.nl

Marum, 5 juli 2024

Betreft: memo n.a.v. opdracht synode

Geachte redactie,

U heeft mij gevraagd de redactie van advies c.q. een memorandum te voorzien, naar aanleiding van de besluiten die door de Generale Synode (Dalfsen) van De Gereformeerde Kerken ("**DGK**"), vergaderd op 16 maart 2024 ("**GS Dalfsen**") zijn genomen, met betrekking tot het familieblad De Bazuin ("**De Bazuin**").

GS Dalfsen heeft aan de Raad van Toezicht en Advies ("**RvTA**") opdracht gegeven om de eerstvolgende generale synode, D.V. te houden op 5 oktober 2024, te dienen met *"een voorstel voor het ontkoppelen van het uitgeven van het familieblad De Bazuin en het DGK Kerkverband wanneer dit nog niet ondervangen is in de huidige structuur"*.¹

1. Huidige situatie

De situatie is op dit moment dat De Bazuin een zogeheten zelfstandig onderdeel is van DGK, zoals bedoeld in artikel 2:2 van het Burgerlijk Wetboek ("**BW**"). Dit zelfstandig onderdeel is 'opgericht' door de generale synode, gehouden in 2018 ("**GS Lansingerland**"). De oprichting en interne organisatie van De Bazuin is geregeld in het statuut dat door de GS Lansingerland opgesteld en laatstelijk door de generale synode, gehouden in 2019/2022 ("**GS Lutten**") is gewijzigd.

2. Opdracht GS Dalfsen

De GS Dalfsen heeft De Bazuin opdracht gegeven om De Bazuin en de kerken nog verder te ontkoppelen.

Het is niet direct duidelijk wat GS Dalfsen met 'ontkoppelen' voor ogen heeft. Het ontkoppelen kan plaatsvinden door De Bazuin in een zelfstandige organisatiestructuur te gieten, bijvoorbeeld een vereniging of een stichting, maar ook door de invloed van de kerken op de inhoud en koers van het blad te beperken.

De vraag is dan, dient iedere mogelijke band met de kerken te worden doorgesneden of willen de kerken nog wel op enigerlei wijze invloed kunnen uitoefenen? Op dit moment is De Bazuin via het statuut in ieder geval nog op de volgende manier verbonden met de kerken:

- a. Artikel 7 lid 3 van het statuut bepaalt dat de redactieleden lid in volle rechten moeten zijn van één van de kerken (DGK);

---

¹ Zie GS Dalfsen, onder "Opdrachten en instructies voor de deputaatschappen", onder "OVERIGE".

- b. Artikel 8 lid 2 van het statuut bepaalt dat betrokken medewerkers lid in volle rechten moeten zijn van één van de kerken (DGK);
- c. Artikel 10 lid 4 van het statuut bepaalt dat in de RvTA enkel leden mogen zitten die lid in volle rechten zijn van één van de kerken (DGK);
- d. Artikel 12 lid 1 van het statuut bepaalt dat het statuut enkel kan worden gewijzigd door de synode, op voorstel van de redactie of RvTA;
- e. Artikel 13 lid 1 van het statuut bepaalt dat de synode bevoegd is tot opheffing van De Bazuin, op voorstel van de redactie of RvTA;

Verder is de vraag hoe een mogelijke samenwerking met het kerkblad van de GKN in deze opdracht dient te worden meegenomen.

De antwoorden op deze vragen kunnen maken dat de ene optie geschikter is dan de andere. Er zijn grofweg twee mogelijkheden:

1. *Onderbrengen in een vereniging*

Gelet op het beoogde doel van De Bazuin, komt een vereniging zeer beperkt als rechtsvorm in aanmerking. Het orgaan met de meeste beslissingsbevoegdheid binnen een vereniging is de algemene ledenvergadering. De vraag is dan ook wie deze leden moeten zijn. Als de abonneementhouders de leden zijn, dan beperkt dat de besluitvaardigheid van de vereniging. De kerken kunnen bezwaarlijk lid zijn, vanwege de voorgenomen loskoppeling van het kerkverband.

2. *Onderbrengen in stichting*

Om De Bazuin verder te ontkoppelen, zou De Bazuin in een zelfstandige stichting kunnen worden ondergebracht. De huidige redactie zou bijvoorbeeld kunnen worden opgedragen om deze stichting op te richten. Een stichting moet worden opgericht bij notariële akte (artikel 2:286 lid 1 BW).

De GS Lansingerland heeft in dat verband overwogen: "*de civielrechtelijke rechtspersonen stichting en vereniging zijn minder geschikte rechtspersonen om de activiteiten van De Bazuin onder te brengen, vanwege onder meer hun dwingendrechtelijke regeling in het Burgerlijk Wetboek*".²

Het is juist dat ook op kerkelijke stichtingen de wettelijke bepalingen voor een stichting (waaronder artikel 2:285 – 2:307 BW) van toepassing zijn. Mogelijke bezwaren die daaraan zijn verbonden, vloeien voort uit de bevoegdheid van het Openbaar Ministerie en/of de rechtbank om in te grijpen in de organisatie van de stichting. Het gaat onder meer om het volgende:

- Een stichting kan op grond van het Openbaar Ministerie worden ontbonden (artikel 2:21 of 2:301 BW);
- De rechtbank kan – onder bepaalde omstandigheden – de statuten wijzigen, op verzoek van een oprichter, bestuurder of het Openbaar Ministerie (artikel 2:294 lid 1 BW);
- Een besluit tot wijziging van de statuten kan door de rechtbank, op verzoek van het Openbaar Ministerie worden vernietigd (artikel 2:295 BW);
- Het openbaar ministerie kan het bestuur om inlichtingen vorderen (artikel 2:297 lid 1 BW);

---

² Zie artikel 8.01, overweging 4.

- Een bestuurder kan op verzoek van het openbaar ministerie worden ontslagen (artikel 2:298 lid 1 BW).

Voorname bevoegdheden bestaan uiteraard vooral als sprake is van bijzondere omstandigheden en worden in de wet afhankelijk gesteld van bijvoorbeeld het aanwezig zijn van gewichtige redenen. Vooralsnog worden deze bevoegdheden vooral gebruikt voor organisatorische gebreken, zoals wanbeheer en handelen, evident in strijd met het doel van de stichting. Of als sprake is van een doel dat in strijd is met de wet of de goede zeden. Hoewel De Bazuin ook bescherming geniet, vanwege vrijheid van meningsuiting en vrijheid van godsdienst, is het niet uit te sluiten dat de overheid in de toekomst intensiever wil ingrijpen op conservatieve geluiden, zoals het weerspreken van de genderideologie, homoseksualiteit, vrouw in het ambt etc.

De oprichting van een stichting heeft ook nog wel wat formele voeten in de aarde. Zou de generale synode op 5 oktober 2024 besluiten om over te gaan tot het onderbrengen van De Bazuin in een stichting, dan zal daar nog wel wat tijd overheen gaan.

Een vraag is verder in hoeverre het noodzakelijk en/of wenselijk is dat de kerken in meer of mindere mate invloed hebben op De Bazuin, zoals nu ook het geval is. De stichting staat vanwege zijn aard en rechtsvorm op grotere afstand van het kerkverband, maar in hoeverre is het wenselijk dat de kerken nog enigerlei invloed kunnen uitoefenen op de inhoud en de koers van het blad?

Dient de synode de statuten van de stichting te kunnen wijzigen, al dan niet op voorstel van de redactie of RvTA? Moet aan de synode de bevoegdheid worden toegekend om over te gaan tot ontbinding van de stichting, of dient de synode daar in ieder geval toestemming voor te geven? Dienen de redactieleden en leden van de RvTA lid in volle rechten van één van de kerken te zijn, of geldt dat enkel voor de RvTA, zodat er vanuit de kerken in ieder geval nog enigerlei vorm van toezicht is? Een mogelijkheid zou nog kunnen zijn om bepaalde door de kerken benoemde deputaten/curatoren zitting te laten nemen in de RvTA, die vervolgens op de synode rapporteren over de uitvoering van het toezicht op de werkzaamheden van de redactie.

Het voorgaande zijn uiteraard enkel losse suggesties, die nog niet volledig zijn doordacht, evenmin met betrekking tot alle wettelijke (on)mogelijkheden. Het zijn wel vragen waarover nagedacht zal moeten worden, al naar gelang de mate waarin De Bazuin van de kerken moet worden losgekoppeld, waarbij steeds ook de vraag speelt of de kerken grip willen houden op de Schriftuurlijke koers van De Bazuin.

Voordelen:

- Een afzonderlijke stichting staat op grote(re) afstand van het kerkverband, afhankelijk van de inrichting van de organisatie van de stichting. In hoeverre dit een voordeel is, hangt af van de vraag in hoeverre de kerken nog enige invloed willen kunnen uitoefenen op De Bazuin.
- Vanwege het feit dat een stichting losstaat van het kerkverband, kunnen eventuele wijzigingen binnen de organisatie van de stichting relatief snel worden doorgevoerd, aangezien het bestuur van de stichting daar dan zelfstandig over beslist.

Nadelen:

- Een stichting is qua oprichting een enigszins logge organisatie, in die zin dat voor de oprichting en inrichting een notariële akte is vereist, die moet worden ingeschreven in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel.

- De grotere afstand van de stichting tot het kerkverband kan ook nadelig zijn, in die zin dat het de kerken beperkt in de toezicht en invloed op de koers van het blad.
- De rechtbank, het openbaar ministerie en eventuele andere belanghebbenden kunnen binnen bepaalde kaders invloed uitoefenen op het bestuur en bijvoorbeeld zelfs overgaan tot ontslag van het bestuur of wijziging van de statuten, als daartoe op grond van de wet voldoende aanleiding bestaat.

3. *Huidige vorm laten voortbestaan*

Een andere optie is om De Bazuin vooralsnog een zelfstandig onderdeel te laten zijn van het kerkverband. De op 5 oktober 2024 te houden synode zou een besluit kunnen nemen om het statuut van De Bazuin, waaronder de bepalingen hiervoor genoemd onder 2.a. t/m 2.e., verder aan te passen, al naar gelang dat door de kerken wenselijk en/of noodzakelijk geoordeeld wordt. De voor- en nadelen van deze rechtsvorm zijn eigenlijk spiegelbeeldig ten opzichte van die van de stichting als rechtsvorm en is dus afhankelijk van de vraag in hoeverre de kerken nog enige invloed willen kunnen uitoefenen op de koers en inhoud van De Bazuin.

Een en ander dient dan wel in de besluitvorming van de afzonderlijke synode van de DGK en vervolgens op de gezamenlijke synode te worden meegenomen. Als het kerkverband van de DGK ophoudt te bestaan, op het moment dat het nieuwe kerkverband in werking treedt, dan houdt in beginsel De Bazuin ook op te bestaan als zelfstandig onderdeel van de DGK, tenzij De Bazuin een zelfstandig onderdeel van binnen het nieuwe kerkverband.

Voordeel van deze optie is dat er relatief weinig geregeld hoeft te worden en dat na de vereniging in één kerkverband door alle kerken gezamenlijk kan worden besloten hoe om te gaan met De Bazuin. Alsdan kan altijd nog worden besloten om De Bazuin in een stichting onder te brengen.

Op basis van het voorgaande is het aan de redactie en/of RvTA van De Bazuin om af te wegen welke optie het meest geschikt is.

Tot het geven van een nadere toelichting ben ik uiteraard bereid.

Met hartelijke broedergroet,

Gerrit Schaak